

Beste leden en relaties,

De zomervakantie staat weer voor de deur. Tijd om even af te schakelen van de dagelijkse beslommeringen.

Reizen is van alle tijden en ook in onze eigen streek heeft de manier waarop we vakantie vieren heel wat veranderingen gekend. Denk aan de tijd, dat een dagje uit naar een naburig dorp of stad al een hele onderneming was. Populaire bestemmingen van toen waren het Tilburgs dierenpark of Animali in Eindhoven. Of een dagje zwemmen in een dichtbij gelegen waterplas. Tegenwoordig zijn meer exotische bestemmingen vaak het einddoel van onze vakantie-reizen.

Ook wij van de Nieuwsbrief gaan even genieten van een time-out waardoor we onze lezers in juli en augustus even in de steek moeten laten.

Wij wensen alle lezers een fijne en zonnige vakantie, blijf gezond en kom weer goed terug!

Maar voor nu, in deze nieuwsbrief, nog even de nodige nieuwtjes, feiten en heemkundige wetenswaardigheden.

Bestuur en Werkgroep Communicatie.

Boeiende voordracht Romeinse nederzetting in Reusel

Op verzoek van HWR presenteerde archeoloog Drs. Martijn Bink van RAAP (Regionaal Archeologisch Archiverings Project) op 18 juni in MFA de Kei de resultaten van opgravingen, die in

opdracht van de gemeente Reusel, zijn uitgevoerd in het project 'Reusel-Kruisstraat 59'.

Voorafgaand aan de bouw van 14 nieuwe patiobungalows is door Martijn archeologisch onderzoek gedaan. Van de "opbrengst" van dit onderzoek heeft tijdens een boeiende voordracht een zeer geïnteresseerd publiek, waaronder ook toekomstige bewoners, kennis kunnen nemen.

Na een begroeting door onze voorzitter, geeft de gastspreker een overzicht van de opbouw van de lezing en een beeld van de activiteiten van een archeoloog. Hierna wordt een helder overzicht gegeven van de ontwikkeling van woningen en gehuchten in onze regio, tot het einde van de Romeinse tijd.

In de zeer lange onderzoeksgeschiedenis, zijn belangrijke vondsten gedaan binnen de huidige Reuselse grenzen van acht Romeinse huizen en drie bijgebouwen, uit de periode van ca. 150 jaar na Christus. Ter plaatse van het Wijereind zijn ook nog eens twaalf woningen en vier waterputten gevonden.

In die tijd bestond het kerngebied van de Romeinse nederzetting uit 34 woningen, wat de opgravingen in Reusel heel bijzonder maken. Geconcludeerd mag worden dat de archeologische onderzoeken binnen onze gemeente heel belangrijk zijn voor toekomstige ontwikkelingen.

Een afsluitend dankwoord van de voorzitter en dankbaar applaus van het publiek, besloot de presentatie van een interessante avond.

Wij willen hierbij al onze lezers nogmaals attent maken op onze bezoektijden op maandagavond van 19.00 tot 20.30 uur en dinsdagochtend van 10.00 tot 12.00 uur en hen uitnodigen hun heemkundige vragen met ons te komen bespreken. Je kunt bij ons terecht voor informatie over heden en verleden van het Reusels heemgebied, je eigen streek en de hier wonende mensen en bent meer dan van harte welkom.

HWR Podcast

In onze vorige nieuwsbrief maakten we al melding dat we via een nieuwe rubriek in de Schééper zijn gestart met "Jaon's Podcast". Ook de lezers van de nieuwsbrief willen we de door hemzelf voorgedragen verhalen en gedichten niet onthouden.

Jaon Jansen (Reusel, 1924 - 2012) was een geboren verteller. Hij droeg Kempische verhalen

en gedichten voor, relativerend, soms terechtwijzend, met gevoel en meestal overgoten met een flinke dosis humor. Hij schreef onder meer voor het plaatselijk toneel, voor de heemkunde en publiceerde in De Brug, De Kempenaer en de Sint Jansklokken. Jaon van Triene, zoals hij in Reusel genoemd werd, maakte in 2005 een cassette met drie cd's, getiteld "Verhalen en gedichten".

Luister hier door het scannen van de QR-code aandachtig naar Jaon van Triene. Deze aflevering: "Pottokes Mieke". Ook te bereiken via deze link: <https://www.heemkundereusel.nl/hwr-podcasts.html>

Oplossing van de vraag aan onze lezers in onze vorige nieuwsbrief

In onze Nieuwsbrief van mei riepen wij de hulp in van onze lezers om te achterhalen wat het gereedschap op onderstaande foto zou kunnen zijn.

We hebben diverse reacties mogen ontvangen, die allen wel een indicatie in dezelfde richting gaven. De meest aannemelijke oplossing kwam van onze lezer Bart Beex: een houten handeg met 2 rijen tanden. Zie hieronder een afbeelding van een vergelijkbaar exemplaar uit de collectie van het Sierteeltmuseum in Lochristi (B).

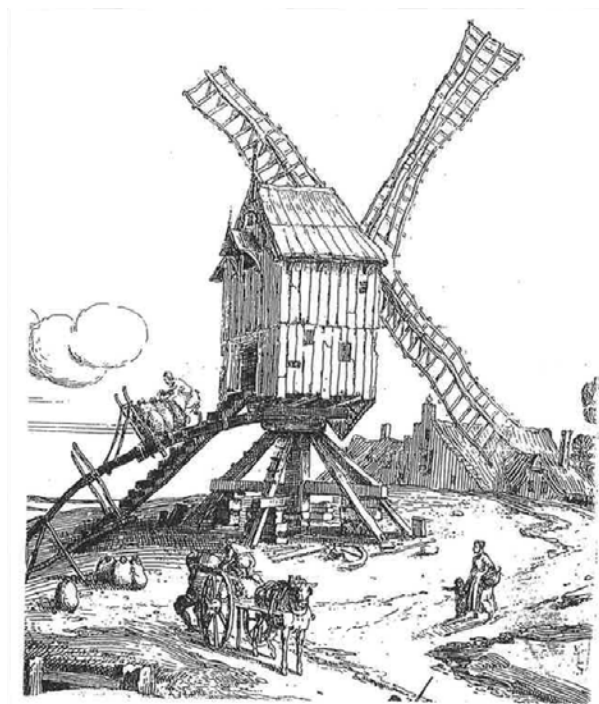
Ook Museum 't Oude Slot (Veldhoven) heeft een aantal van deze handgereedschappen in de collectie.

Uit het HWR archief

Inbeslagname goederen Reuselse molen

[18 juli 1712]

Schepenbank Bladel inv. 39 folio 25

Windmolen - fragment van een ets van Adriaan van Stalbemt (1580-1662)

Compareerde voor ons schepenen in Reusel Adriaen Panis - Wouter Jenten - Marten van Gompel - Andries Das - Hendrick Kerckhofs - Wouter Kemps - Hendrick Peeters - Reijnier Daneels - Jan Cornelis ende Jan Hendricx borgmeesteren ende collecteurs, der dorps verpondingen ende interesten, in Reusel, welke met cousent ende ingenomen permissie vant officie alhier oft desselfs gecommiteerde hebben in arrest en bewaerden houdt genomen alssulcke steenen en gereetschap berustende op den meulen alhier met de schaare soo ragge als boeckweijde staende tegenwoordig te velde ende competerende Peeter van Heijswijck inwoonder alhier, omme aen den vooschreven gearresterde goederen te verhaelen alssulcke somme van penningen naer inhoudt van de manualen, daerover door de schepenen die voornoemde borgmeesters ter handt gestelt, versoeckende daer van kennisse en gerechtelijk daeghsel gedaen werden den voornoempte Peeter van Heijswijck tegen de extraotdinaris rolle die gehouden sal worden voor schepenen der dinghbancke Bladel, Reusel ende Netersel, tot Bladel voornoemt den 19e julij eerstcomende, omme te sien fouderen mede aenhooren den gedaenen arreste.

Actum Reusel den 18e julij 1712, voor Aelbertus Panis ende Willem Hoefmans schepenen.

Uit de bibliotheek van de HWR

Herinneringen aan de Kei zoals die was 1962 – 1987 – 2024

Samenstelling: werkgroep "Beeld en Geluid" van de Heemkunde Werkgroep Reusel.

De HWR werkgroep Beeld en Geluid heeft veel tijd en energie gestoken in het samenstellen van een dik fotoboek over de ruim 60 jaar van het bestaan van het ontmoetingscentrum, dat zich heeft ontwikkeld van een "patronaat" via een Cultureel Centrum tot een Multi Functionele Accommodatie.

De werkgroep heeft geen poging gewaagd om de geschiedenis van de Kei tot in detail, al dan niet chronologisch, te beschrijven. Zij hebben zich beperkt tot een tweetal aspecten: het gebouw als “home” van de in het tweede aspect aan de orde komende “gebruikers”.

Als inleiding zijn een aantal pagina’s gewijd aan de N.V. Wotjeneel en Waotepiet, die samen met kapelaan Verhoeven, legendarisch zijn geworden als “grondleggers” van de Kei.

Na deze inleiding volgt het beeldverhaal van de bouw van de Kei in 1972 en de “renovatie” in 1987. De nieuwbouw die is gerealiseerd in 2024 komt als afsluitend onderdeel aan de orde. Het middendeel, maar qua omvang het hoofdonderdeel van dit fotoboek, is een kaleidoscopisch overzicht van wat er aan professionele uitvoeringen ten tonele is gevoerd, in de vorm van muziek, dans, hobby en andere vormen van amusement. Daarnaast wordt uiteraard een ruime plaats ingeruimd voor de manifestaties, die door amateurs opgevoerd werden, maar allesbehalve amateuristisch waren. Daarnaast waren er de nodige bijeenkomsten en evenementen, die niet als doel hadden om het publiek te amuseren met dat wat op het toneel gepresenteerd werd, maar activiteiten waar het verschil tussen presentatoren en publiek helemaal wegviel en waarbij het ontmoetingscentrum zijn naam eer aandeed.

Kortom, dit fotoboek is een ode aan de Kei als podium van en voor de hele Reuselse gemeenschap. Jammer is alleen, dat er maar een enkel exemplaar via de bibliotheek beschikbaar is, want het zal gegarandeerd bij iedere inwoner meer dan een glimlach van herkenning opleveren bij het doorbladeren ervan.

Oirschot wint BNG Erfgoedprijs 2025

De gemeente Oirschot is uitgeroepen tot winnaar van de BNG Erfgoedprijs 2025. Dit jaar stond de nationale prijs in het teken van immaterieel erfgoed. De bekendmaking vond plaats tijdens de prijsuitreiking in Nijmegen, de vorige winnaar van de prijs.

Eervolle erkenning én een geldbedrag

Namens de gemeente Nijmegen overhandigde wethouder Tobias van Elferen de prijs aan zijn collega uit Oirschot. De prijs bestaat uit een oorkonde, een geldbedrag van 25.000 euro – beschikbaar gesteld door het BNG Cultuurfonds – en de lof van de jury. Ook de andere finalisten, Alphen aan den Rijn en Tilburg, ontvingen complimenten voor hun erfgoedbeleid.

Diepgeworteld erfgoedbesef

De jury roemde Oirschot om het breed gedragen en diep verankerde bewustzijn van erfgoed in de samenleving. Dit erfgoedbesef komt tot uiting in het dagelijks leven en wordt op natuurlijke wijze overgedragen, van streekproducten tot verhalen over religieus erfgoed. Volgens de jury is Oirschot zich als geen ander bewust van de waarde van immaterieel erfgoed.

De gemeente faciliteert met beleid, dat participatief, integraal en toekomstgericht is. Er is ruimte voor gemeenschappen om zelf initiatieven te ontplooiën, waarmee Oirschot een inspirerend voorbeeld vormt voor andere gemeenten.

Ook winnaar van de Publieksprijs

Naast de hoofdprijs viel Oirschot ook in de prijzen bij het publiek. Van de 2.327 stemmen gingen er 1.472 naar Oirschot, waarmee de gemeente ook de BNG Publieksprijs 2025 ontving. Deze prijs

bestaat uit een aandenken en – vooral – de publieke waardering.

Waarom is Rembrandt onze grootste schilder?

Tegenwoordig zien we Rembrandt van Rijn (1606-1669) als een van de grootste schilders die Nederland ooit gekend heeft. Maar tijdens zijn leven is er veel kritiek op zijn manier van schilderen. Wat maakt de kunst van Rembrandt zo bijzonder?

Rembrandt - Zelfportret met twee cirkels, ca. 1665-1669

Op 15 juli 1606 wordt Rembrandt van Rijn geboren in Leiden. Zijn ouders sturen hem op zijn veertiende naar de universiteit van Leiden, maar Rembrandt wil dan al liever schilderen. In die tijd doen jonge schilders een soort stage bij ervaren schilders. Dat noemen we “in de leer gaan”. Rond 1620 gaat Rembrandt in de leer bij Jacob van Swanenburgh en in 1625 vertrekt hij naar Amsterdam, om zijn opleiding voort te zetten bij Pieter Lastman. Beide leermeesters zijn navolgers van de Italiaanse kunst.

Italiaanse schilders als Caravaggio beginnen in deze tijd heel realistisch te schilderen, met gebruik van grote licht-donker-tegenstellingen om een dramatisch effect te creëren. Deze nieuwe stijl noemen we barok. Rembrandt raakt geïnspireerd door deze stijl. Hij wil zijn

schilderobjecten zo waarheidsgetrouw mogelijk schilderen, zonder dingen mooier te maken dan ze eigenlijk zijn. Al deze dingen komen terug in één van zijn meest realistische schilderijen: Het Joodse bruidje. Het schilderij is heel subtiel, maar brengt toch veel emotie over.

Er gebeurt van alles op de schilderijen van Rembrandt. Dat maakt zijn werk bijzonder en daarmee wijkt hij af van zijn generatiegenoten. Schilders maken in die tijd hele saaie, stijve portretten. De afgebeelde personen willen altijd allemaal op de voorgrond en precies even groot op een groepsportret staan. Zo lijken ze allemaal erg belangrijk. Rembrandt doet daar niet aan. De personen staan door elkaar heen en poseren niet echt voor het doek, maar zijn ergens anders mee bezig. Dat is te zien op het onderstaande schilderij, De Staalmeesters.

De Staalmeesters

In zijn eigen tijd krijgt Rembrandt kritiek op deze manier van schilderen. In de tweede helft van de zeventiende eeuw willen veel mensen vooral schoonheid en harmonie in kunst zien. Pas een eeuw later worden dwarse kunstenaars als Rembrandt meer gewaardeerd.

Het bekendste werk van Rembrandt is zonder twijfel De Nachtwacht. Check op NPO Kennis hoe dit meesterwerk tot stand kwam:

<https://npokennis.nl/longread/7622/waarom-is-rembrandt-onze-grootste-schilder>

Bron: Maand van de Geschiedenis

Tweede Wereldoorlogslachtoffers

Het herdenken van slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog is van groot belang omdat het ons helpt om de herinnering aan deze gruwelijke gebeurtenissen levend te houden en te eren. Het herinnert ons eraan hoe belangrijk het is om te strijden voor vrede, vrijheid en gelijkheid voor alle mensen.

Stamboomonderzoekers kunnen hieraan bijdragen door te helpen bij het vinden van informatie over slachtoffers en het documenteren van hun verhalen. Door stamboomonderzoek kunnen we ook meer te weten komen over de families en gemeenschappen die werden getroffen door de oorlog en de nasleep ervan. Op deze manier kunnen we de herinnering aan de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog en hun families levend houden en eren.

Op de website Genealogie Online is een overzicht van tienduizenden Nederlandse slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog te vinden:

[genealogieonline.nl/wo2slachtoffers/](https://www.genealogieonline.nl/wo2slachtoffers/)

De gegevens zijn per kamp gerangschikt.

Help, waar ligt mijn voorouder begraven?

In de voorbije eeuwen was het in Nederland erg gebruikelijk dat je na je overlijden werd begraven. Dit ritueel maakte vorige eeuw geleidelijk steeds meer plaats voor crematie. Als een graf nog niet geruimd is, kan je hem vaak makkelijk [online](#) terug vinden. Anders wordt het natuurlijk als het graf wél geruimd is. Voor die situatie kun je hier [tips](#) vinden.

Bovenaanzicht begraafplaats Reusel 2018

In dorpen is het vaak redelijk eenvoudig te zeggen waar iemand begraven was, zeker als er louter één kerk was met één begraafplaats. Met name in de wat grotere steden is dit niet zo gemakkelijk. Steden als Maastricht, Zwolle en Haarlem hadden meerdere begraafplaatsen, soms voorbehouden aan bepaalde religies, soms algemeen. Hoe vind je dan terug op welke begraafplaats een voorouder begraven lag en in welk graf? In dit artikel zetten we de belangrijkste bronnen uiteen en vertellen we welke informatie ze verschaffen.

[De gravenlijst van het kerkhof Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming Reusel kun je [hier](#) vinden. Ok zijn er veel foto's gemaakt van de grafzerken op het Reuselse kerkhof, deze zijn [hier](#) te vinden.]

Grafzerk Wilhelmus M.A. van Mierop - Pastoor van Reusel 1943-1968

Bidprentjes en begraafregisters (DTB)

Een eerste, wellicht wat verrassende bron, zijn bidprentjes. Het verschilt een beetje van plaats tot plaats, maar de bidprentjes die in zwang waren bij de katholieken, vermelden regelmatig de naam van de parochie waar de overledene op het moment van overlijden lid van was. Vaak staat dit dan onderaan het bidprentje. Indien de parochie een eigen begraafplaats had, weet je in ieder geval al dat het waarschijnlijk om die begraafplaats gaat.

[De Reuselse bidprentjesverzameling met meer dan 5500 bidprentjes is [hier](#) te bekijken.]

Daarnaast hielden parochies en kerkgemeenten de zogenaamde DTB-boeken bij, ook wel parochieregisters en kerkboeken genoemd. In de begraafregisters werd doorgaans opgetekend welke leden van de betreffende parochie of kerkgemeente waren overleden en begraven. In veel gevallen hadden deze parochies en kerkgemeenten een eigen begraafplaats en kan je daar dus verder beginnen te zoeken. Was dat niet het geval, dan wil er wel eens een aantekening van de specifieke begraafplaats in staan.

[De Doop-, Trouw- en Begraafboeken van Reusel zijn [hier](#) in te zien.]

Verloven tot begraven

Wanneer iemand was overleden, moest doorgaans eerst de doodsoorzaak worden vastgesteld door een schouwwarts. Deze noteerde de doodsoorzaak op een zogeheten verklaring van overlijden, ook wel doodsbriefje genoemd. Als er sprake was van een natuurlijke dood of het lichaam was vrijgegeven door de officier van justitie in het andere geval, dan kon de begrafenis plaatsvinden, nadat een zogeheten verlof tot begraven was afgegeven door de ambtenaar van de burgerlijke stand.

[De verklaringen van doodsoorzaken van de gemeente Reusel van 1900 tot 1937 zijn [hier](#) te vinden]

Het afgeven van een verlof tot begraven gebeurt al sinds de eerste helft van de negentiende eeuw en werd later vastgelegd in de zogeheten Wet op de lijkbezorging. De inhoud van een verlof tot begraven verschilt van plaats tot plaats. In principe wordt meestal wél de specifieke begraafplaats en datum van begraven genoemd, soms is de informatie uitgebreider en kan je ook het specifieke graf- of vaknummer vinden.

Omdat de verloven tot begraven werden afgegeven door de ambtenaar van de burgerlijke stand, vind je ze in principe in een toegang of inventaris op het archief van het gemeentebestuur. Doorgaans zijn ze dan ondergebracht in de subrubriek "(openbare) gezondheid" en vervolgens onder "begraafplaatsen" of "lijkbezorging" te vinden. In de wat grotere steden komt het voor dat de verloven tot begraven in aparte toegangen of inventarissen zijn ondergebracht.

Begraafplaatsregisters

Diverse gemeenten hielden ook zogenaamde begraafplaatsregisters bij. Hierbij gaat het om een andere bron dan de hiervoor genoemde begraafregisters. In de begraafplaatsregisters vind je allerhande informatie, maar in ieder geval vaak de naam van de overledene, de naam van de begraafplaats en het graf- of vaknummer. Heel uitzonderlijk is het begraafplaatsregister van Maastricht dat bovendien ook de doodsoorzaak van de overledene bevat.

Bron: Yory.nl

Een nieuwe website voor Brabants Heem

De nieuwe website van Brabants Heem is sinds half maart 'in de lucht'. Het nieuwe ontwerp vervangt de oude site, die sterk was verouderd en daardoor onoverzichtelijk was geworden. Voor gebruikers van de site is de nieuwe versie overzichtelijk, kent een logische indeling en dankzij een duidelijke zoekfunctie is alles snel te vinden.

Kijk zelf maar eens: <https://brabantsheem.nl/>

Voor de website zijn de templates zo opgezet dat ze eventueel door heemkundekringen kunnen worden overgenomen. Dat wil zeggen, dat kringen en erfgoedorganisaties die bij Brabants Heem zijn aangesloten hetzelfde ontwerp voor hun eigen site zouden kunnen gebruiken. Er is hiervoor een proef gestart samen met heemkundekring Myllesheem uit Mill. In de loop van de maand juni kwam deze site online:

<https://myllesheem.nl/>

Nieuws vanuit de Kempencollectie

Verschillende musea en heemkundekringen uit de Kempen waaronder ook onze HWR hebben zich verenigd in de Kempencollectie. Via de gezamenlijke website <https://kempencollectie.nl/> kun je digitaal grasduinen tussen ruim 40.000 objecten.

Regelmatig zullen er in deze nieuwsbrief berichten van onze partners te vinden zijn.

Museum 't Oude Slot Veldhoven

Expositie 'Andreas Schotel te gast'.

Vanaf zaterdag 21 juni exposeert Museum 't Oude Slot werken van Andreas Schotel (1896-1984). Deze tentoonstelling loopt tot en met 28 september en is van woensdag tot en met zondag van 13.00 tot 17.00 uur te bezoeken. Bezoekers kunnen dan een uitgebreide selectie van Schotel's grafiek en schilderijen bekijken, aangevuld met bijpassende objecten uit de verzameling van Museum 't Oude Slot.

Deze expositie kwam tot stand in samenwerking tussen het Andreas Schotel Museum in Esbeek en Museum 't Oude Slot. Hiervoor maakten beide musea een keuze uit hun collectie. Zo laten zij beeld en object voor zich spreken, terwijl zo ook de samenwerking tussen beide musea gestalte krijgt. Daarom is de tentoonstelling ook officieel geopend door de 2 betrokken wethouders; Jeroen Rooijackers van de gemeente Veldhoven en Gerrit Overmans van de gemeente Hilvarenbeek. Kunst- en cultuurhistoricus Peter Thoben, conservator van het Andreas Schotel Museum te Esbeek verzorgde bij de opening een inleiding.

Heemkundekring Den Beerschen Aard

Canon van Oost-, West- en Middelbeers.

De Canon van Oost-, West- en Middelbeers geeft een overzicht van de belangrijkste historische gebeurtenissen, personen en thema's die Oost-, West- en Middelbeers hebben gevormd. Het doel is om een toegankelijke en inspirerende inblik te bieden in het rijke verleden van deze dorpen.

<https://www.canonvannederland.nl/nl/page/340891/canon-van-oost--west--en-middelbeers>

De canon wordt in fasen ontwikkeld. Begin 2025 werden de eerste 5 vensters gepresenteerd. In de loop van het jaar zullen stapsgewijs meer vensters toegevoegd worden, tot er eind 2025 een volledige set van 12 vensters is gerealiseerd.

Heemkundekring Pladella Villa Bladel

Lezing over de veranderende mentaliteit in de Kempen.

Op donderdag 26 juni geven Toon Geenen en Harrie Fiers in de Heemkamer aan de Bleijenhoeck in Bladel een lezing over het doen en laten van de Kempenaren in de laatste twee eeuwen.

De twee oud-docenten van het Pius X - College hebben voor hun afstudeerscriptie een onderzoek gedaan naar de ontginning van de heidevelden in Bladel en Nettersel. In deze lezing bouwen ze daarop verder.

De aanvang is om 19.30 uur en de entree bedraagt voor leden €2,50, voor niet-leden €5,00. Graag vooraf even aanmelden via email: penningmeester@pladellavilla.nl

Cultuurhuis Bergeijk

Expositie ONGEWOON GLAS

Bergeijk heeft 'gevoel' voor glas.

Vroegmiddeleeuwse bewoners beschikten al over fraai glaswerk en glazen kralensnoeren. Deze ongekende hoogwaardige kunstnijverheid kwam via uitgebreide handelsnetwerken in Bergeijk terecht. Topstuk is de glazen buidelbeker, een zeldzaam en gaaf bewaard object in bezit van het Leidse Rijksmuseum. Het Cultuurhuis bezit een replica.

Dit bijzondere glaswerk is de aanleiding voor een tentoonstelling met nog veel meer glas! Onder de titel ONGEWOON GLAS ontdek je glas in allerlei verschijningsvormen: van hedendaags design tot dagelijks gebruiksglas en van glas-in-lood objecten tot moderne glaskunst.

Laat je betoveren door licht, kleur en het spel van reflectie. — ON gewoon mooi, ON gewoon veelzijdig! De tentoonstelling is te zien van 29 mei t/m 26 oktober 2025.

Kempenmuseum Eersel

Echelenteut in de tuin van het Kempenmuseum

Wist je dat Duizel ooit hét centrum was van de bloedzuigerhandel? In de sfeervolle tuin van het Kempenmuseum staat nu het bijzondere beeld 'Echelenteut' van kunstenaar Herman van Sambeek – een ode aan een vergeten stukje lokale geschiedenis.

In de 19e eeuw kweekte Gerardus Beerens in Duizel medicinale bloedzuigers in een zogenaamde echelenkuil achter d'Ouwe Tramhalte. Deze bloedzuigers vonden hun weg naar landen in heel Europa. Zelfs een militair arts

beschreef in 1831 hoe Duizel fungeerde als een heuse exportplaats!

Met dit kunstwerk wordt dit fascinerende verhaal opnieuw tot leven bebracht. Kom langs en ontdek het unieke erfgoed van de regio – verrassend, historisch en soms een tikje griezelig.

Erfgoedhuis Veldhoven

De schriftjes van meester Rijken

Meester Rijken is in Veldhoven een begrip. Er is zelfs een straat naar hem genoemd. Van 1880 tot 1930 was hij onderwijzer in Veldhoven-Dorp. Maar zijn betekenis voor Veldhoven gaat veel verder. Hij bracht zijn dorpsgenoten, en zeker de jeugd, de liefde voor hun dorpsgeschiedenis en de natuur bij.

Meester Cornelis Rijken met kleinzoon Ben (1938)

In zijn vrije tijd haalde hij archieven overhoop en tekende in schoolschriftjes allerlei interessante wetenswaardigheden op over Veldhoven-Dorp en omliggende dorpen. Zijn kleinzoon Ben Rijken heeft de schriftjes die hij nog in bezit had op 27 mei overgedragen aan het Erfgoedhuis met de bedoeling dat ze door iedere geïnteresseerde kunnen worden ingezien. Nog een reden om eens in de heemkamer in Veldhoven te komen neuzen.

Nieuwsbrieven

Deze maand ontving het HWR secretariaat diverse nieuwsbrieven van collega verenigingen. Deze zijn hier te lezen:

De Koerier van Brabants Heem – juni 2025
nr 105: <https://tinyurl.com/2yscgpvu>

Nieuwsbrief Brabants Heem – juni 2025:
<https://tinyurl.com/2xrx6rlu>

Nieuwsbrief Brabants Historisch Informatie
Centrum – juni 2025:
<https://tinyurl.com/2c35ma4n>

Nieuwsbrief Erfgoed Brabant – juni 2025:
<https://tinyurl.com/25kjcgzl>

Nieuwsbrief Brabants Erfgoed – juni 2025:
<https://tinyurl.com/24xwnon5>

Genealogisch tijdschrift “De Twee Kwartieren”
Nederlandse Genealogische Vereniging - afdeling
Kempen- en Peelland – juni 2025:
<https://tinyurl.com/239h44es>

Nieuwsbrief Kempenmuseum Eersel – juni 2025:
<https://tinyurl.com/29hgfqo4>

Nieuwsbrief Heemkundekring Amalia van Solms
Baarle-Nassau/Hertog – juni 2025:
<https://t.ly/JHT8v>

Nieuwsbrief Brabanders en hun Taal – juni 2025:
<https://t.ly/orsUV>

Nieuwsbrief Heemkunde de Heerlijkheid Oirschot
– juni 2025: <https://t.ly/9uTTo>

Nieuwsbrief Erfgoedhuis Veldhoven – juni 2025:
<https://t.ly/W5cPK>

Nieuwsbrief Cultuurhuis Bergeijk - juni 2025:
<https://t.ly/heM9q>

Nieuwsbrief De Vyer Heertganghen Goirle - juni
2025: <https://t.ly/LQ1q5>

Mededelingenblad Heemkundekring
Weerderheem Valkenswaard – juni 2025:
<https://t.ly/28VXp>

Nieuwsbrief Heemkundekring Tilborch – juni
2025: <https://t.ly/z7VuJ>

Heemkunde Werkgroep Reusel heeft ook een
facebook pagina. Je kunt ons vinden op:
<https://www.facebook.com/heemkundereusel>

Wil jij onze Nieuwsbrief ook regelmatig
ontvangen stuur dan een email naar
secretaris@heemkundereusel.nl

Ook voor afmeldingen mailen naar
secretaris@heemkundereusel.nl

Deze HWR nieuwsbrief en oudere afleveringen
zijn terug te lezen in een archief op onze website:
heemkundereusel.nl/nieuwsbrief.html

Gelijke monniken, gelijke kappen

Monnik in habijt

Gelijke monniken, gelijke kappen' is een gezegde dat behoorlijk vaak wordt gebruikt in onze tijd. Wat betekent deze uitspraak? En hoe komen we aan deze uitdrukking?

De uitdrukking 'gelijke monniken, gelijke kappen' betekent dat je mensen die qua achtergrond hetzelfde zijn, op dezelfde manier behoort te behandelen. Omdat dat wel zo eerlijk is. Om een willekeurig voorbeeld te noemen: iedereen in Nederland heeft het recht op goed onderwijs en medische zorg, los van iemands religieuze overtuiging of etnische afkomst. Elke burger in ons land heeft op dat gebied dan ook dezelfde rechten als een ander.

Een oude verwijzing komen we tegen bij de Leidense hoogleraar Johannes Sartorius, omstreeks 1540, die in een van zijn werken schreef: *"Gelijke Moniken, gelijke kappen."*

Herkomst van de uitdrukking

De uitdrukking 'gelijke monniken, gelijke kappen' gaat dus eeuwen terug, namelijk tot de tijd van het Heilige Roomse Rijk. Uit de Duitse taal kennen we een vergelijkbaar gezegde, dat als volgt luidt: *"Gleiche Brüder, gleiche Kappen."*

Vroeger was het belangrijk dat elke monnik of kloosterling van de abt passende kleding kreeg. Of een monnik nu groot of klein was, de kap moest passen. Elke monnik werd zo dus op dezelfde manier behandeld en kreeg van bovenaf de juist kloosterkleding toebedeeld. Een notie die hierbij van belang was, is dat elke monnik of non op dezelfde manier, dus eerlijk, werd behandeld. Binnen kloosters was namelijk iedereen gelijk en een zondaar voor God.

In de praktijk lapt geestelijk leiders deze notie van gelijkheid echter wel eens aan hun laars. Zo had kerkvader Augustinus zijn lezers er al op gewezen dat het belang van gezamenlijk bezit onder kloosterlingen groot was en de garderobe een gezamenlijk bezit was, maar dat niet elke kloosterling dezelfde mantel zou moeten dragen. Ook bij Benedictus van Nursia treffen we standsverschil aan als het gaat om mannen en vrouwen die kloosters betraden. Gelijke monniken, gelijke kappen, is dan ook als uitspraak eerder een ideaalbeeld dan pure realiteit.

De heilige Augustinus

Volgens dagblad Trouw is het gezegde eigenlijk nietszeggend en vals, want deze... *"...zegt heel listig iets heel simpels: indien en voor zover monniken gelijk zijn en dezelfde maat hebben, dragen ze ook even grote en aan elkaar gelijke kappen. Als ze niet gelijk zijn, dragen ze uiteraard en volgens de regel van Benedictus ook een andere maat van kap."*

Bron: Historiek